



ผลการสำรวจการจัดทำและการให้บริการงานครชนีวารสาร
เพื่อการค้นคว้าวิจัยในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการสำรวจการจัดทำและการให้บริการงานครชนีวารสารของห้องสมุดต่าง ๆ ในประเทศไทย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการออกแบบสอบถาม กล่าวคือ ในเบื้องต้นได้รวบรวมรายชื่อของห้องสมุดสถาบันการศึกษาชั้นสูงต่าง ๆ ได้แก่ ห้องสมุดกลางและห้องสมุดคณะของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และห้องสมุดวิทยาสัยครุ รวมถึงห้องสมุดที่มีใช้สถานประกอบการศึกษา ได้แก่ ห้องสมุดกระทรวงและกรมต่าง ๆ ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดธนาคาร เป็นต้น โดยรวบรวมรายชื่อของสมุดจากสมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์ เขตโทรศัพท์นครหลวง มกราคม 2520¹, บรรณนิทัศน์สิ่งเขปวารสารทางวิชาการ², งานวิจัยของจารุวรรณ ไกรเทพ เรื่อง การบริหารงานและบริการคานวารสารของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย³, งานวิจัยของ นางฉกษณัฏ์ ไม่น่ายกิจ เรื่อง ปัญหาการควบคุมและการบริการ

¹องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย, สมุดรายนามผู้ใช้โทรศัพท์เขตโทรศัพท์นครหลวง มกราคม 2520 (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 723-760.

²ชานานิวัฒน์ จอมมณี, ผู้รวบรวมและเรียบเรียง, บรรณนิทัศน์สิ่งเขปวารสารทางวิชาการ (กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2518)

³จารุวรรณ ไกรเทพ, "การบริหารงานและบริการคานวารสารของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518) (อัครสำเนา).

ทางบรรณานุกรมในประเทศไทย⁴, บัญชีรายชื่อสมาชิกวารสาร "บรรณสาร สพบ." และจาก "บัญชีรายชื่อผู้สมัครที่เข้าประชุมกลุ่มห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ในงานการประชุมสามัญประจำปี 2519 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ณ ห้องสมุดแห่งชาติ ท่าवासตรี วันจันทร์ที่ 13 ธันวาคม 2519" เป็นต้น

เมื่อได้รายชื่อห้องสมุดต่าง ๆ ประมาณ 180 แห่งแล้ว ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสอบถามทางโทรศัพท์ และทางจดหมายเป็นส่วนใหญ่ว่าในปัจจุบันห้องสมุดนั้น ๆ มีการจัดทำวารสารหรือไม่ ตลอดจนสอบถามจากบุคคลอื่น ๆ ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับห้องสมุดแห่งที่ต้องการได้ และออกสำรวจห้องสมุดบางแห่งด้วยตนเอง ปรากฏว่ามีห้องสมุดที่จัดทำและให้บริการวารสารจำนวน 59 แห่ง โดยอาจจำแนกเป็นห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ 16 แห่ง ห้องสมุดคณะ 12 แห่ง ห้องสมุดวิทยาลัยครู 17 แห่ง ห้องสมุดกระทรวงกรม กองต่าง ๆ 9 แห่ง ห้องสมุดประชาชน 3 แห่ง และห้องสมุดธนาคาร 2 แห่ง

หลังจากที่ได้รายชื่อตัวอย่างประชากรที่จะต้องศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้สำรวจสภาพการจัดทำและการให้บริการวารสารในห้องสมุดบางแห่งเฉพาะกรุงเทพมหานคร เช่น สำนักหอสมุดและห้องสมุดคณะ ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; หอสมุดกลาง ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; หอสมุดศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล ; หอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร และห้องสมุดกรมวิทยาศาสตร์ กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น ตลอดจนอาศัยแนวความรู้เรื่องวารสารจาก "การเลือกหนังสือพิมพ์และวารสาร" ของ รัญจวน อินทรกำแหง⁵ และประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง นำมาประกอบ

⁴นาง สักขณ์ ไม่น่ายกิจ, "ปัญหาการควบคุมและการบริการทางบรรณานุกรมในประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513) (อัครสำเนา)

⁵รัญจวน อินทรกำแหง, การเลือกหนังสือพิมพ์และวารสาร : สิ่งพิมพ์รัฐบาลและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515) หน้า 136-146.

กัน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยคำถาม 2 ลักษณะ คือ คำถามที่เฉพาะเจาะจงให้ตอบ และคำถามที่เปิดโอกาสให้เลือกตอบโดยเสรี สาระสำคัญของแบบสอบถามแบ่งออกได้ดังนี้

ภูมิหลังของห้องสมุด	(ข้อ 1 - 4)
ค่านิยมผู้จัดทำบรรณานุกรมวารสาร	(ข้อ 5 - 9)
ค่านิยมการจัดทำบรรณานุกรมวารสาร	(ข้อ 10 - 27)
ค่านิยมให้บริการ	(ข้อ 28 - 30)
ค่านิยมใช้ห้องสมุด	(ข้อ 31 - 33)
ปัญหา ความเห็นและข้อเสนอแนะ	(ข้อ 34 - 41)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย เมื่อตอบเรียบร้อยแล้ว โดยทางไปรษณีย์เช่นกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืนโดยการติดแสตมป์ และจำหน่ายถึงผู้วิจัยที่คานหลังของแบบสอบถามด้วย อย่างไรก็ตาม สำหรับห้องสมุดบางแห่งในกรุงเทพมหานคร ก็ใช้วิธีส่งแบบสอบถามและขอรับคืนด้วยตนเอง และในห้องสมุดบางแห่งผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือในกรณีเก็บข้อมูลจากบุคคลอื่นอีกหลายท่าน

การส่งแบบสอบถามได้เริ่มวันที่ 1 ตุลาคม 2520 กำหนดรับกลับคืนภายในวันที่ 14 ตุลาคม 2520 เมื่อถึงกำหนดได้ติดตามทวงถาม จนกระทั่งถึงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2520 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 59 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เกี่ยวกับผู้จัดทำบรรณานุกรมวารสาร การจัดทำบรรณานุกรมวารสาร การให้บริการ แผนงาน ข้อเสนอแนะ และรายการความเห็นบางตอน ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ

โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

$$P = \text{อัตราค่าส่วนร้อย}$$

$$f = \text{จำนวนคนที่ตอบปัญหาในข้อหนึ่ง ๆ}$$

$$N = \text{จำนวนคนที่ตอบปัญหาในข้อนั้น ๆ}$$

ส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การให้บริการ และความเห็นบางตอนวิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยซึ่งทำตามลำดับ ดังนี้

1. แจกแจงความถี่ของคะแนนทุก ๆ ข้อของแบบสอบถามทุกชุด
2. หาค่าเฉลี่ย (f) ของคะแนนแต่ละข้อของค่าน้ำหนักคะแนนประจำข้อ

(x) ที่กำหนดคือ

$$\text{มากที่สุด} = 5$$

$$\text{มาก} = 4$$

$$\text{ปานกลาง} = 3$$

$$\text{น้อย} = 2$$

$$\text{น้อยที่สุด} = 1$$

เฉพาะรายการปัญหานั้น ใช้น้ำหนักคะแนนประจำข้อ (x) ที่กำหนดคือ

$$\text{มากที่สุด} = 6$$

$$\text{มาก} = 5$$

$$\text{ปานกลาง} = 4$$

$$\text{น้อย} = 3$$

$$\text{น้อยที่สุด} = 2$$

$$\text{ไม่เห็นด้วย} = 1$$

3. หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของค่าตอบแต่ละข้อโดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยของค่าตอบแต่ละข้อ

f = ความถี่

X = คะแนน (น้ำหนักประจำข้อ)

N = จำนวนทั้งหมดของผู้ตอบแต่ละข้อ

4. ที่ความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแต่ละข้อ ดังนี้

4.6 - 5.0 = มากที่สุด

3.6 - 4.5 = มาก

2.6 - 3.5 = ปานกลาง

1.6 - 2.5 = น้อย

1.0 - 1.5 = น้อยที่สุด

เฉพาะรายการปัญหานั้น ที่ความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแต่ละข้อดังนี้

5.6 - 6.0 = มากที่สุด

4.6 - 5.5 = มาก

3.6 - 4.5 = ปานกลาง

2.6 - 3.5 = น้อย

1.6 - 2.5 = น้อยที่สุด

1.0 - 1.5 ไม่เห็นด้วย

5. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคำตอบแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left[\frac{\sum f\bar{X}}{N}\right]^2}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = ความถี่

$$x = \text{คะแนน (น้ำหนักของคำตอบ)}^6$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ด้านบรรณารักษณ์ผู้จัดทำบรรณนิวารสาร

ก. จำนวนบรรณารักษณ์ผู้จัดทำบรรณนิวารสาร ในบรรดาห้องสมุด 55 แห่งที่ส่งแบบสอบถามคืนมานั้น ห้องสมุดแต่ละแห่งมีจำนวนบรรณารักษณ์ผู้จัดทำบรรณนิวารสารแตกต่างกันดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนห้องสมุด จำแนกตามจำนวนบรรณารักษณ์ผู้จัดทำบรรณนิวารสารที่มีในห้องสมุด

จำนวนบรรณารักษณ์ผู้จัดทำบรรณนิวารสาร	จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ
1	37	67.30
2	10	18.18
3	6	10.90
4	1	1.81
5	1	1.81
รวม	55	100

จากตารางที่ 1 ห้องสมุดส่วนใหญ่มีจำนวนมากที่สุด 37 แห่ง หรือร้อยละ 67.30

⁶ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 4 พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2517) : หน้า 52.

ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีบรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานุกรมเพียงคนเดียว หองสมุดที่มีบรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานุกรมจำนวนมาก 4 หรือ 5 คน มีอย่างละ 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ

1.81

ข. วุฒิการศึกษาของบรรณารักษ์ สำหรับวุฒิการศึกษาของบรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานุกรม จำแนกตามตารางที่ 2 ใ้ดังนี้

ตารางที่ 2 จำนวนบรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานุกรม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวนบรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานุกรม	ร้อยละ
ปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์	20	25.47
ปริญญาโท	2	3.12
ปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์หรือมีพื้นความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์	39	50.65
ปริญญาตรี	4	5.20
วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีที่มีพื้นความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์	8	10.38
วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี	4	5.18
รวม	77	100

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า บรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานุกรมจำนวนมากที่สุด 39 คน หรือร้อยละ 50.65 ของผู้ตอบแบบสอบถาม จบปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์หรือมีพื้นความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ ในจำนวนนี้เป็นผู้สำเร็จทางศิลปศาสตร์ 23 คน ทางอักษรศาสตร์ 8 คน ทางการศึกษา 5 คน ทางโบราณคดี 2 คน ทางกลีกรรมและสัตวบาล 1 คน บรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานุกรมจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 25.47

ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้รับปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์ โดยสำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ 4 คน สำเร็จการศึกษาภายในประเทศ 14 คน ซึ่งอาจจำแนกเป็นทางอักษรศาสตร์ 6 คน ทางการศึกษา 8 คน ส่วนบรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานี้ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีที่มีพื้นความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 10.38 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในจำนวนนี้จำนวนหนึ่งเป็นผู้ได้รับประกาศนียบัตรชั้นสูง 7 คน นักศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ 1 คน ส่วนบรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานี้วารสารที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีนั้น มีตั้งแต่ระดับ ม.ศ. 3 ถึงประกาศนียบัตรชั้นสูง มี 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.18 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ค. ผู้ช่วยปฏิบัติงาน ห้องสมุดจำนวน 25 แห่ง หรือร้อยละ 45.45 ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีผู้ช่วยปฏิบัติงาน เช่น เสมียนพิมพ์คิด หรือเจ้าหน้าที่ช่วยร่างบัตรบรรณานี้เพียง 1 คน ห้องสมุดจำนวน 12 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.81 มีผู้ช่วยปฏิบัติงาน 2 คน และห้องสมุดจำนวน 2 แห่งหรือร้อยละ 3.63 มีผู้ช่วยปฏิบัติงาน 3 คน ส่วนห้องสมุดจำนวน 16 แห่งคิดเป็นร้อยละ 29.11 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีผู้ช่วยปฏิบัติงาน

ง. การเรียนรู้วิธีทำบรรณานีวารสาร ในด้านการเรียนรู้วิธีทำบรรณานีวารสารนั้น บรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานีวารสารได้ผ่านการเรียนรู้วิธีทำบรรณานีวารสาร โดยวิธีแตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 3 การเรียนรู้วิธีทำบรรณานีวารสารของบรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานีวารสาร

การเรียนรู้วิธีทำบรรณานีวารสาร	\bar{x}	S.D.	แปลความ
ผู้ที่เคยทำมาก่อนเป็นผู้แนะนำและฝึกสอนให้	3.04	1.45	ปานกลาง
ศึกษาจากคู่มือปฏิบัติงาน	3.31	0.88	ปานกลาง
ศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	3.82	1.05	มาก
ศึกษาวิธีการจัดทำจากห้องสมุดอื่น ๆ แล้วนำมาดัดแปลง	3.11	1.24	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเรียนรู้วิธีทำครรชนีวารสารด้วยการศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนมาก นอกนั้นเรียนรู้โดยการศึกษาคู่มือปฏิบัติงาน โดยการศึกษาการจัดทำจากห้องสมุดอื่น ๆ แล้วนำมาดัดแปลง และผู้ที่เคยทำมาก่อนเป็นผู้แนะนำและฝึกสอนให้ ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามบางคนยังเรียนรู้วิธีทำครรชนีวารสารด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น อาศัยประสบการณ์จากการฝึกงานจากห้องสมุดแห่งอื่น ๆ เรียนรู้วิธีทำจากสถาบันที่เคยศึกษามาก่อน หรือศึกษาแบบฟอร์มที่บรรณารักษ์คนก่อนทำไว้ และบางคนคิดวิธีทำขึ้นเอง เป็นต้น

จ. ปริมาณงานที่ตอบรับฝึกหัด จากการสำรวจปริมาณงานที่บรรณารักษ์ผู้จัดทำครรชนีวารสารต้องรับฝึกหัดปรากฏว่า ประเภทของงานมีตั้งแต่งานทำครรชนีวารสารเป็นงานหลัก หรือบางคนต้องปฏิบัติงานอื่น ๆ อีกตั้งแต่ 1 อย่าง เป็นต้นไป จนถึงงานควบคุมห้องสมุดทั้งหมดก็จะเห็นได้จากตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนห้องสมุด จำแนกตามปริมาณงานที่บรรณารักษ์ผู้จัดทำครรชนีวารสารต้องรับฝึกหัด

ปริมาณงาน	จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ
งานครรชนีวารสาร	8	14.64
งานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานครรชนีวารสารได้แก่		
งานสอน	2	3.63
งานบริการตอบคำถาม	2	3.63
งานควบคุมและให้บริการงานวารสาร	2	3.63
งานจัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการ	2	3.63
ปฏิบัติงานฝ่ายตำราและแคตตาล็อกสินค้า	1	1.81
ปฏิบัติงานอื่น ๆ 2 อย่าง	12	21.78
ปฏิบัติงานอื่น ๆ มากกว่า 3 อย่างขึ้นไป	15	27.25
งานควบคุมห้องสมุดทั้งหมด	11	20.00
รวม	55	100.00

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ห้องสมุดเพียง 8 แห่ง หรือร้อยละ 14.64 ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีบรรณารักษ์รับผิดชอบทำครรชนีวารสารเป็นงานหลัก ห้องสมุดจำนวน 47 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.36 ของผู้ตอบแบบสอบถาม บรรณารักษ์ต้องทำงานอื่นอีกด้วย นอกเหนือจากงานครรชนีวารสาร ประเภทของงานอื่น ๆ มีตั้งแต่การสอน งานบริการตอบคำถาม งานควบคุมและให้บริการงานวารสาร งานจัดหมู่หนังสือ และทำบัตรรายการ และปฏิบัติงานฝ่ายตำราและแคตตาล็อกสินค้า

ส่วนประเภทของงานอื่น 2 อย่าง ที่บรรณารักษ์ผู้จัดทำครรชนีวารสารของห้องสมุด 12 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.78 ของผู้ตอบแบบสอบถามต้องปฏิบัติด้วย มีตั้งแต่การสอนและงานควบคุมวารสารมีจำนวน 4 แห่ง งานควบคุม ๓ วารสารและงานบริการตอบคำถามจำนวน 3 แห่ง งานสอนและงานบริการตอบคำถามจำนวน 2 แห่ง งานบริการตอบคำถามและงานจัดหมู่หนังสือด้วยจำนวน 1 แห่ง งานควบคุม ๓ วารสาร และงานจัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการด้วยจำนวน 1 แห่ง และงานจัดหาหนังสือและงานสารบรรณจำนวน 1 แห่ง

ทางด้านประเภทของงานอื่น ๆ ที่บรรณารักษ์ผู้จัดทำครรชนีวารสารต้องปฏิบัติมากกว่า 3 อย่างขึ้นไปนั้น ประเภทของงานมีตั้งแต่การสอน งานบริการตอบคำถาม งานควบคุมวารสาร งานจัดหาสิ่งพิมพ์ หรืออุปกรณ์วัสดุ งานบรรณานุกรมวารสาร งานกฤตภาค งานหนังสืออนุสรณ์ งานนิทรรศการ งานจุดสาร งานลงทะเบียนหนังสือภาษาอังกฤษ งานธุรการ การเงิน บริการจ่าย - รับหนังสือและงานกิจการนิสิต เป็นต้น

นอกจากนี้ห้องสมุดจำนวนมากถึง 11 แห่งหรือร้อยละ 20 ของผู้ตอบแบบสอบถามบรรณารักษ์ผู้จัดทำครรชนีวารสารต้องทำงานควบคุมห้องสมุดทั้งหมดด้วย

จ. การฝึกอบรมบรรณารักษ์ผู้จัดทำครรชนีวารสาร เกี่ยวกับการฝึกอบรมบรรณารักษ์ผู้จัดทำครรชนีวารสารให้มีความเข้าใจหรือมีทักษะในการทำครรชนีวารสารให้มากขึ้นนั้น ห้องสมุดจำนวน 28 แห่ง หรือร้อยละ 51.85 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีนโยบายที่จะฝึกอบรมบรรณารักษ์ผู้จัดทำครรชนีวารสาร ส่วนห้องสมุดอีก 26 แห่งหรือร้อยละ 48.15 มีนโยบายที่จะฝึกอบรมบรรณารักษ์ผู้จัดทำครรชนีวารสาร

คำถามการจัดทำครรชนีวารสาร

ก. หมวดวิชาที่ห้องสมุดจัดทำ ห้องสมุดจำนวน 55 แห่งที่ส่งแบบสอบถามคืน มา สามารถจำแนกตามประเภทของหมวดวิชาที่ทางห้องสมุดจัดทำ ดังปรากฏในตาราง ที่ 5 (ดูเพิ่มเติมภาคผนวก ก.)

ตารางที่ 5 จำนวนห้องสมุดจำแนกตามประเภทของหมวดวิชาที่จัดทำ

หมวดวิชาที่จัดทำ	จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ
ทุกหมวดวิชา	17	25.00
มนุษยศาสตร์	3	4.42
สังคมศาสตร์	31	45.58
วิทยาศาสตร์	17	25.00
รวม	69 68	100

ตารางที่ 5 ในบรรดาห้องสมุดจำนวน ~~69~~⁶⁸ แห่ง ปรากฏว่าเป็นห้องสมุดที่ให้ บริการทางหมวดวิชาสังคมศาสตร์มีมากที่สุด คือ 31 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.58 ของผู้ ตอบแบบสอบถาม อาจจำแนกย่อยเป็นห้องสมุดด้านสังคมศาสตร์ที่จัดทำครรชนีวารสารทุก สาขา จำนวน 19 แห่ง ทางกฎหมาย 2 แห่ง ทางการศึกษา 8 แห่ง และทางเศรษฐ ศาสตร์ 2 แห่ง เป็นต้น ส่วนห้องสมุดด้านวิทยาศาสตร์ 17 แห่ง หรือร้อยละ 25 ของผู้ตอบ แบบสอบถาม อาจจำแนกย่อยเป็นห้องสมุดด้านวิทยาศาสตร์ที่จัดทำครรชนีวารสารด้าน วิทยาศาสตร์ทั่วไป จำนวน 5 แห่งทางวิทยาศาสตร์ประยุกต์ 5 แห่ง ทางเกษตรกรรม 3 แห่ง ทางแพทยศาสตร์ 3 แห่ง และทางวิศวกรรมศาสตร์ 1 แห่ง

ข. ประเภทของครรชนีวารสารที่จัดทำ ห้องสมุดจำนวน 55 แห่ง สามารถ จำแนกเป็นห้องสมุดที่จัดทำครรชนีวารสารภาษาไทยอย่างเดียว 44 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 80 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ห้องสมุดอีก 10 แห่ง หรือร้อยละ 18.18 จัดทำครรชนีวารสาร

ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีห้องสมุดเพียงแห่งเดียวคิดเป็นร้อยละ 1.82 ของผู้ตอบแบบสอบถาม จัดทำเฉพาะครรชนีวารสารภาษาอังกฤษ เฉพาะห้องสมุดที่จัดทำครรชนีวารสารภาษาไทย และห้องสมุดที่จัดทำครรชนีวารสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อาจจำแนกเป็นจำนวนบรรณารักษ์ผู้จัดทำครรชนีวารสารได้อีก ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนห้องสมุดที่มีการจัดทำครรชนีวารสารภาษาไทยและห้องสมุดที่จัดทำครรชนีวารสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำแนกตามจำนวนบรรณารักษ์

ประเภทห้องสมุด	จำนวนห้องสมุดที่จัดทำครรชนีวารสารไทย	ร้อยละ	จำนวนห้องสมุดที่จัดทำครรชนีวารสารไทยและอังกฤษ	ร้อยละ
ห้องสมุดที่มีบรรณารักษ์ 1 คน	31	70.45	5	50
ห้องสมุดที่มีบรรณารักษ์ 2 คน	9	20.45	1	10
ห้องสมุดที่มีบรรณารักษ์ 3 คน	3	6.8	3	30
ห้องสมุดที่มีบรรณารักษ์ 4 คน	-	-	1	10
ห้องสมุดที่มีบรรณารักษ์ 5 คน	1	2.3	-	-
รวม	44	100	10	100

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่าห้องสมุดที่จัดทำครรชนีวารสารภาษาไทย จำนวนมากที่สุด 31 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 70.45 ของห้องสมุดที่**มีบรรณารักษ์**จัดทำครรชนีวารสารเพียง 1 คน ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่งหรือร้อยละ 2.3 ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนบรรณารักษ์มากที่สุด 5 คน ส่วนห้องสมุดที่จัดทำทั้งครรชนีวารสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวนมากที่สุด 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีบรรณารักษ์ผู้จัดทำครรชนีวารสารเพียง 1 คน ห้องสมุดจำนวนน้อยอย่างละ 1 แห่ง หรือร้อยละ 10 ของผู้ตอบแบบสอบถามมีบรรณารักษ์ผู้จัดทำครรชนีวารสาร 2 และ 4 คน

ค. ฝ่ายหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบงานกรณีวารสาร หอสมุดส่วนใหญ่มักให้ฝ่ายวารสารรับผิดชอบ ทำกรณีวารสาร หอสมุดนอกนั้นให้ฝ่ายต่าง ๆ รับผิดชอบ ดังนี้ ตารางที่ 7 จำนวนหอสมุด จำแนกตามฝ่ายที่จัดทำกรณีวารสาร

ฝ่ายที่จัดทำกรณีวารสาร	จำนวนหอสมุด	ร้อยละ
ฝ่ายวารสาร	15	27.27
ฝ่ายบริการตอบคำถาม	4	7.33
ฝ่ายเทคนิค	1	1.8
ฝ่ายเผยแพร่ เอกสารและบรรณานุกรม	1	1.8
ฝ่ายเอกสารและสารนิเทศ	1	1.8
ไม่มีการแยกฝ่ายในหอสมุด	33	60.0
รวม	55	100

จากตารางที่ 7 หอสมุดจำนวนมากที่สุด 15 แห่ง หรือร้อยละ 27.27 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ฝ่ายวารสารรับผิดชอบงานกรณีวารสารซึ่งในจำนวนนี้ อาจจำแนกเป็นฝ่ายวารสารของหอสมุดกลาง 8 แห่ง ฝ่ายวารสารของหอสมุดวิทยาลัทธิ 5 แห่ง ฝ่ายวารสารของหอสมุดคณะ 1 แห่ง และฝ่ายวารสารของหอสมุดประชาชน 1 แห่ง มีหอสมุดจำนวนมากที่สุด 33 แห่ง หรือร้อยละ 60 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีการแยกฝ่ายในหอสมุด โดยงานกรณีวารสารจัดเป็นงานบริการประเภทหนึ่งของหอสมุด

ง. การจัดทำกรณีวารสารทัน-ไม่ทันถึงปัจจุบัน ในด้านการจัดทำกรณีวารสารให้ทันถึงปัจจุบันนั้น หอสมุดเพียง 22 แห่ง หรือร้อยละ 40 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำกรณีวารสารทันถึงปัจจุบัน หอสมุดอีก 33 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 60 ของผู้ตอบแบบสอบถาม หากไม่ทันถึงปัจจุบัน ความล่าช้ามีตั้งแต่ 3 - 6 เดือน จนถึงช้ามากกว่า 2 ปีขึ้นไป

จ. จำนวนหอสมุดที่ทำการขึ้นเรื่องในวารสารแต่ละรายชื่อ หอสมุดจำนวน

47 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.45 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ใ้ส่งรายชื่อวารสารที่ทางห้องสมุดได้ทำครรขณึมาด้วย ซึ่งเป็นวารสารภาษาไทย 419 รายชื่อ วารสารภาษาอังกฤษ 128 รายชื่อ รวม 547 รายชื่อ จำนวนวารสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษเหล่านี้อาจจำแนกตามจำนวนห้องสมุดที่ทำการขณึเรื่องนี้ในวารสารแต่ละรายชื่อตั้งแต่ 1 แห่งจนถึงมากกว่า 1 แห่งขึ้นไป ทั้งนี้(ไปรคณุกภาคผนวก ง เพิ่มเติม)

ตารางที่ 8 จำนวนวารสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำแนกตามจำนวนห้องสมุดตั้งแต่ 1 แห่งจนถึงมากกว่า 1 แห่งขึ้นไป ที่มีการทำครรขณึเรื่องนี้ในวารสารแต่ละรายชื่อที่ซ้ำกัน

จำนวนห้องสมุด	จำนวนรายชื้อวารสารภาษาไทย	ร้อยละ	จำนวนห้องสมุด	จำนวนรายชื้อวารสารภาษาอังกฤษ	ร้อยละ
1	120	28.63	1	113	88.28
2- 3	100	23.86	2- 3	12	9.38
4- 5	68	16.14	4- 5	3	2.34
6-10	74	17.66			
11-15	38	9.06			
16-20	16	3.81			
21-25	3	0.75			
รวม	419	100		128	100

จากตารางที่ 8 แสดงว่า วารสารภาษาไทยจำนวน 120 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 28.63 ของจำนวนวารสารภาษาไทยทั้งหมดไม่มีห้องสมุดทำครรขณึวารสารซ้ำรายชื้อกัน ส่วนวารสารภาษาไทย จำนวน 299 รายชื่อ หรือร้อยละ 71.37 ของจำนวนวารสารภาษาไทยทั้งหมดมีห้องสมุดตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไปจนถึงจำนวนสูงสุด 25 แห่งทำครรขณึวารสารซ้ำรายชื้อกัน สำหรับวารสารภาษาอังกฤษ 128 รายชื้อนั้นจำแนกเป็นวารสารจำนวน 113 รายชื้อ หรือร้อยละ 88.28 ของจำนวนวารสารภาษาอังกฤษทั้งหมด ไม่มีห้องสมุดทำครรขณึวารสารซ้ำรายชื้อ

กัน จำนวนวารสารที่เหลือ 15 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 11.72 ของห้องสมุดที่ทำครรรชนี-
มีห้องสมุดตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป จนถึง 4 แห่ง ทำครรรชนีวารสารซ้ำรายชื่อกัน

จ. วิธีดำเนินการกับวารสารใหม่ที่ต้องทำครรรชนี เมื่อได้รับวารสารที่จะทำ
ครรรชนีแล้ว ห้องสมุดต่าง ๆ มีวิธีการดำเนินการกับวารสารต่างกันไป ดังปรากฏใน
ตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนห้องสมุดที่มีการจัดทำครรรชนีวารสาร จำแนกตามวิธีดำเนินการ
การกับวารสารใหม่ที่ต้องทำครรรชนี

วิธีดำเนินการกับวารสารใหม่ที่ต้องทำครรรชนี	จำนวน ห้องสมุด	ร้อยละ
(1) นำวารสารมาทำครรรชนีก่อน แล้วจึงนำออกให้บริการแก่ผู้ใช้	21	38.18
(2) นำวารสารขึ้นชั้นออกให้บริการชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง แล้วจึงนำ มาจัดทำครรรชนี	18	32.75
(3) ปกติทางห้องสมุดจะรับวารสารใหม่แต่ละรายการประมาณ 2 ฉบับ ฉบับหนึ่งให้บริการแก่ผู้ใช้ อีกฉบับหนึ่งเก็บไว้ทำครรรชนี	4	7.27
เก็บเล่มวารสารก่อน แล้วจึงทำครรรชนี	4	7.27
มีวารสารทั้งประเภท (2) + (3)	4	7.27
มีวารสารทั้งประเภท (1) + (2)	2	3.63
มีวารสารทั้งประเภท (1) + (3)	2	3.63
รวม	55	100

จากตารางที่ 9 ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 21 แห่ง หรือร้อยละ 38.18 ของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม นำวารสารมาทำครรรชนีก่อน แล้วจึงนำออกให้บริการ ห้องสมุดจำนวน
18 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.75 นำวารสารขึ้นชั้นออกให้บริการชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง แล้วจึง
นำมาจัดทำครรรชนี มีห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.63 ของผู้ตอบแบบ

สอบถามที่มีวารสาร 2 ประเภทคือ ประเภทหนึ่งนำวารสารมาทำกรรมชื่อก่อน แล้วจึงนำออกให้บริการ และประเภท^{อีก}หนึ่งนำวารสารขึ้นชั้น^{นี้} ออกให้บริการชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง แล้วจึงนำมาจัดทำกรรมชื่ และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุดอีก 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.63 มีวารสารประเภทที่นำมาทำกรรมชื่อก่อนแล้ว จึงนำออกให้บริการ และประเภทที่ทางห้องสมุดรับวารสารรายชื่อละ 2 ฉบับ ฉบับหนึ่งใช้ให้บริการ อีกฉบับหนึ่งเก็บไว้ทำกรรมชื่

ข. คู่มือเล่มหลักที่ใช้ช่วยในการให้หัวเรื่อง ห้องสมุดต่าง ๆ ใช้คู่มือเหล่านี้เป็นหลักในการให้หัวเรื่อง

ตารางที่ 10 รายชื่อคู่มือการให้หัวเรื่องในห้องสมุดต่าง ๆ ใช้เป็นหลักในการทำกรรมชื่วารสาร

คู่มือการให้หัวเรื่องเล่มหลัก	จำนวนห้องสมุด	ร้อยละ
1. "หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฉบับแก้ไขปรับปรุง" (พ.ศ. 2513)	41	60.31
2. "Sear's List of Subject Headings"	10	14.70
3. "หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย" ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	4	5.88
4. "Library of Congress Subject Headings"	3	4.41
5. "Medical Subject Headings" ของ National Library of Medicine	3	4.41
6. "คู่มือการให้หัวเรื่องภาษาไทย" ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2	2.94
7. "คู่มือการกำหนดหัวเรื่อง สำหรับหนังสือภาษาไทยของทรศนิยา กัลยา ณ มิตร	1	1.47

ตารางที่ 10 (ต่อ)

คู่มือการให้หัวเรื่องหลัก	จำนวน ห้องสมุด	ร้อยละ
8. "บรรณสาร สพบ." ของสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	1	1.47
9. "หัวเรื่องของมหาวิทยาสัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม"	1	1.47
10. "หัวเรื่องสำหรับโครงการครรชนี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์"	1	1.47
11. "หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในประเทศไทย" ของ อุบลวรรณ ปิติพัฒนาโมฆิต	1	1.47

จะเห็นว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 41 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 60.31 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ "หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฉบับแก้ไขปรับปรุง" (พ.ศ. 2513) เป็นคู่มือหลักในการให้หัวเรื่องบทความในวารสาร ห้องสมุดจำนวนมากรองลงมา 10 แห่ง หรือร้อยละ 14.70 ใช้ "Sear's List of Subject Headings" เป็นคู่มือการให้หัวเรื่องเล่มหลัก ห้องสมุดแห่งอื่น ๆ จำนวนน้อย ใช้คู่มือการให้หัวเรื่องแตกต่างกันไป เพื่อให้เหมาะสมกับหมวดวิชาที่ทางห้องสมุดให้บริการ

๓. คู่มือที่ใช้ประกอบการให้หัวเรื่องเพิ่มเติม ส่วนคู่มือการให้หัวเรื่อง ที่ห้องสมุดต่าง ๆ ใช้ประกอบการให้หัวเรื่องเพิ่มเติม มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 รายชื่อคู่มือการให้หัวเรื่องห้องสมุดแห่งต่าง ๆ ใช้ประกอบการให้หัวเรื่องเพิ่มเติม

คู่มือการให้หัวเรื่องเพิ่มเติม	จำนวน ห้องสมุด	ร้อยละ
1. "หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย" ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	7	13.74
2. "Library of Congress Subject Headings"	7	13.74
3. "บรรณสาร สพบ." ของสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	5	9.80
4. "หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฉบับแก้ไขปรับปรุง" (พ.ศ. 2513)	5	9.80
5. "หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย" ของอุบลวรรณ ปิติพัฒนะไพฑิธ	3	5.88
6. "Readers' Guide to Periodical Literature"	3	5.88
7. "การศึกษาหัวเรื่องหมวดวิชาการศึกษาของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร" ของไพพรรณ ไพบูลย์ศรีนครา	2	3.92
8. "ครุชนิเวศสาร" ของ กรมการฝึกหัดครู	2	3.92
9. "ครุชนิเวศสารไทย" ของสำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	2	3.92
10. "หลักการกำหนดหัวเรื่องและหัวเรื่องภาษาไทย" ของสำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	2	3.92
11. "หัวเรื่องของหนังสือเกี่ยวกับประเทศไทยของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในส่วนกลาง" ของนิรมล ทรายเจริญ	2	3.92



ตารางที่ 11 (ต่อ)

คู่มือการให้หัวเรื่องเพิ่มเติม	จำนวน ห้องสมุด	ร้อยละ
12. Sear's List of Subject Headings	2	3.92
13. "คู่มือการกำหนดหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย" ของ ทรงศนียา กัลยา ณ มิตร์	1	1.96
14. "ดรรชนีสยามจดหมายเหตุ"	1	1.96
15. "โสภโณครอนุสรณ์" รวบรวมโดย กาญจนา โสภโณคร	1	1.96
16. "Bibliography of Agricultural Thesaurus"	1	1.96
17. "Illustrated Dictionary of Eponomic" ของ S. Gablonske	1	1.96
18. "Medlar Indexing and Searching Aid PB-212-064 "	1	1.96
19. "Subject Index to Periodicals" ของ Library Association, London	1	1.96
20. "Syndromes and Diseases and Their Sytoms "	1	1.96
21. "Technical Notes : Medlar Indexing Instructions PB-24173 V "	1	1.96

ตารางที่ 11 มีห้องสมุดอย่างละ 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 13.74 ของชุดออกแบบ
สอบถาม ใช้ "หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย" ของ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
เป็นคู่มือการให้หัวเรื่องเพิ่มเติม และห้องสมุดอีก 7 แห่งใช้ "Library of Congress
Subject Headings" เป็นคู่มือการให้หัวเรื่องเพิ่มเติม ห้องสมุดนอกนั้นใช้คู่มือการให้
หัวเรื่องเพิ่มเติมต่างกันไปตามความเหมาะสมกับงาน

๖. การสำรวจแก้ไขคู่มือการให้หัวเรื่อง จากการสำรวจห้องสมุดจำนวน 30 แห่ง หรือร้อยละ 54.54 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีการสำรวจแก้ไขคู่มือการให้หัวเรื่อง ส่วนห้องสมุดอีก 24 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 45.46 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ระบุว่ามีการสำรวจ แต่ไม่ได้บอกระยะเวลาการสำรวจ 17 แห่ง ระบุว่ามีการสำรวจแก้ไขทุกปี 2 แห่ง สำรวจแก้ไขทุก 1 - 2 ปี 2 แห่ง สำรวจแก้ไขทุก 5 - 6 ปี 1 แห่ง สำรวจแก้ไขทุก ๆ เดือน 1 แห่ง สำรวจแก้ไขอยู่ตลอดเวลา 1 แห่ง

๗. ประเภทของบัตรกรรมวิธีห้องสมุดจัดทำ เมื่อทำกรรมวิธีวารสารเสร็จแล้ว ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 21 แห่ง หรือร้อยละ 41.17 ของผู้ตอบแบบสอบถาม จัดทำทั้งบัตรหัวเรื่อง บัตรผู้เขียน บทความ และบัตรชื่อบทความ ห้องสมุดจำนวน 16 แห่ง หรือร้อยละ 31.38 ทำเฉพาะบัตรหัวเรื่องอย่างเดียว ห้องสมุดอีก 14 แห่ง หรือร้อยละ 27.45 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำเฉพาะบัตรหัวเรื่อง และบัตรผู้เขียนบทความ

๘. วิธีการเรียงบัตรกรรมวิธีวารสาร ห้องสมุดแต่ละแห่งมีวิธีการเรียงบัตรกรรมวิธีวารสารแตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 วิธีการเรียงบัตรกรรมวิธีวารสาร

วิธีการเรียงบัตรกรรมวิธีวารสาร	จำนวน ห้องสมุด	ร้อยละ
แยกเรียงตามประเภทของบัตร คือบัตรหัวเรื่อง บัตรชื่อบทความ หรือบัตรผู้เขียนบทความ โดยแต่ละประเภทเรียงตามลำดับอักษร	22	44
เรียงบัตรหัวเรื่องตามลำดับอักษรแบบพจนานุกรม	16	32
เรียงบัตรหัวเรื่อง บัตรผู้เขียนบทความ และบัตรชื่อบทความรวมกันตามลำดับอักษร	5	10
เรียงบัตรหัวเรื่อง และบัตรผู้เขียนบทความรวมกันตามลำดับอักษร	3	6

ตารางที่ 12 (ต่อ)

วิธีการเรียงบัตรครรชนีวารสาร	จำนวน ห้องสมุด	ร้อยละ
เรียงบัตรหัวเรื่อง และบัตรชื่อบทความรวมกันตามลำดับอักษร และแยกบัตรผู้เขียนบทความออกต่างหาก	2	4
เรียงบัตรชื่อบทความและบัตรผู้แต่งรวมกันตามลำดับอักษร และแยกบัตรหัวเรื่องออกต่างหาก	2	4
รวม	50	100

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 44 ของผู้ตอบแบบสอบถามจะแยกบัตรหัวเรื่อง บัตรชื่อบทความ หรือบัตรผู้เขียนบทความออกจากกัน โดยแต่ละประเภทเรียงตามลำดับอักษร ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4 ของผู้ตอบแบบสอบถาม จัดเรียงบัตรหัวเรื่องและบัตรชื่อบทความรวมกันตามลำดับอักษร และแยกบัตรผู้เขียนบทความออกต่างหาก และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุดอีก 2 แห่ง เรียงบัตรชื่อบทความและบัตรผู้แต่งรวมกันตามลำดับอักษร และแยกบัตรหัวเรื่องออกต่างหาก

ท. วิธีการนำเสนอบัตรครรชนีวารสาร เมื่อทำบัตรครรชนีวารสารเสร็จแล้ว ห้องสมุดจำนวน 33 แห่งหรือร้อยละ 64.70 ของผู้ตอบแบบสอบถาม จะพิมพ์บัตรครรชนีออกให้บริการแก่ผู้ใช้ ห้องสมุดจำนวน 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 27.46 ใช้วิธีเขียนบัตรครรชนีออกให้บริการแก่ผู้ใช้ ห้องสมุดที่เหลืออีก 4 แห่งหรือร้อยละ 7.84 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีพิมพ์และเขียนบัตรครรชนี

ฉ. การจัดเก็บบัตรครรชนีวารสาร ห้องสมุดจำนวน 44 แห่ง หรือร้อยละ 86.28 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ได้อักรวบรวมบัตรครรชนีวารสาร รวมกันกับบัตรรายการ

ของสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น มีห้องสมุด 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.88 ของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมบัตรครรชนีกับบัตรรายการหนังสือ ห้องสมุดอีก 2 แห่ง หรือร้อยละ 3.92 รวมบัตรครรชนีกับบัตรกฤตภาค ห้องสมุดอีก 1 แห่ง หรือร้อยละ 1.96 รวมบัตรครรชนีกับบัตรครรชนีหนังสือพิมพ์ ห้องสมุดที่เหลืออีก 1 แห่ง รวมบัตรครรชนีกับบัตรรายการหนังสือ บัตรจุลสาร บัตรเอกสาร บัตรครรชนีหนังสือพิมพ์ บัตรกฤตภาค และบัตรวิทยานิพนธ์

ณ. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดต่าง ๆ เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างห้องสมุดต่าง ๆ ที่มีการจัดทำครรชนีวารสารนั้น ปรากฏว่าห้องสมุดจำนวนมาก 47 แห่งหรือร้อยละ 85.45 ของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีใครร่วมมือกันจัดทำครรชนีวารสาร มีห้องสมุดเพียง 8 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.55 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ร่วมมือกันจัดทำครรชนีวารสาร ลักษณะของความร่วมมือที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

1. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดกลางกับห้องสมุดคณะ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมมือกับห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี กับห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ และกับห้องสมุดแผนกอิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน แบ่งรายชื่อวารสารที่จะทำครรชนี สำนักหอสมุดซึ่งเป็นห้องสมุดที่ทำครรชนีวารสารมากที่สุด จะส่งบัตรครรชนีครบชุดที่พิมพ์แล้วของวารสารบางรายชื่อไปยังห้องสมุดคณะ แต่ละแห่งตามที่ตกลงกันไว้ ขณะเดียวกันห้องสมุดแห่งอื่น ๆ ก็ส่งบัตรครรชนีของวารสารที่ห้องสมุดแห่งนั้นรับผิดชอบทำ มายังทางหอสมุดกลาง

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ร่วมมือกับห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยทางหอสมุดกลางส่งบัตรครรชนีที่พิมพ์แล้วไปให้

2. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดวิทยาลัยครูกับห้องสมุดแห่งอื่น ๆ ห้องสมุดวิทยาลัยครูนครราชสีมา ขอความร่วมมือจากห้องสมุดแห่งชาติ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยขอครรชนีบทความในวารสารที่ห้องสมุดไม่มี

3. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดธนาคารกับห้องสมุด เอ.ยู.เอ. ห้องสมุดธนาคารกรุงเทพ จำกัด ขอความร่วมมือจากห้องสมุด เอ.ยู.เอ. โดยขอบทความที่นำ

สนใจมาทำกรรมนี้

4. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดทหาร ห้องสมุดทหารหลายแห่งมีโครงการที่จะร่วมมือกันจัดทำกรรมนี้วารสาร โดยห้องสมุดทหารแห่งต่าง ๆ จะต้องส่งแผนโรเนียวกรรมนี้วารสารที่ห้องสมุดแห่งนั้นรับผิดชอบมาให้กับห้องสมุดกองบัญชาการทหารสูงสุด ซึ่งรับผิดชอบงานพิมพ์รวมเล่ม ห้องสมุดในโครงการมีห้องสมุดโรงเรียนเตรียมทหาร ห้องสมุดโรงเรียนเสนาธิการทหาร ห้องสมุดสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง ห้องสมุดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ห้องสมุดยุทธศึกษาทหารบก ห้องสมุดกรมข่าวทหารเรือ ห้องสมุดกรมพระธรรมนูญ ห้องสมุดกองบัญชาการกองทัพอากาศ ห้องสมุดกรมข่าวกองทัพอากาศ ห้องสมุดโรงเรียนนายเรือ และห้องสมุดโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ก. การฝึกงานกรรมนี้วารสารแก่นิสิต นักศึกษา ห้องสมุดจำนวน 30 แห่ง หรือร้อยละ 54.55 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบว่ามีโครงการฝึกงานทำกรรมนี้วารสารแก่นิสิต นักศึกษาหรือบรรณาธิการจากห้องสมุดแห่งอื่น ๆ ส่วนห้องสมุดจำนวน 25 แห่ง หรือร้อยละ 45.45 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบว่าไม่มีการฝึกงานทำกรรมนี้วารสาร

ค. การพิมพ์เผยแพร่กรรมนี้วารสาร ในด้านการพิมพ์เผยแพร่กรรมนี้วารสารเป็นรูปเล่มนั้น ห้องสมุดมากที่สุดจำนวน 40 แห่ง หรือร้อยละ 72.72 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่มีการพิมพ์เผยแพร่กรรมนี้วารสาร มีห้องสมุดเพียง 15 แห่ง หรือร้อยละ 27.28 ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีการพิมพ์เผยแพร่กรรมนี้วารสาร โดยพิมพ์เป็นรูปเล่มวารสาร 10 แห่ง พิมพ์ในรูปแบบโรเนียว 5 แห่ง ยังมีรายละเอียดเกี่ยวกับห้องสมุดที่มีการจัดพิมพ์เผยแพร่กรรมนี้วารสารดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 รายชื่อหอสมุดที่มีการพิมพ์เผยแพร่วรรณกรรมวารสารพร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับการพิมพ์เผยแพร่

ชื่อหอสมุด	ชื่อวารสาร	กำหนดออก	กำหนดออก		ลักษณะการเผยแพร่	
			ตรง	ไม่ตรง	พิมพ์แจก ควย	โดยเฉพาะใน หอสมุด
1. หส.ม. เชียงใหม่	-	รายเดือน		✓	✓	
2. หส. ศิริราช ม.มหิดล	"ครรชนีทางการ แพทย์ภาษาไทย"	ราย 2 เดือน		✓	✓	
3. สำนักบรรณสารฯ สถาบันบัณฑิตฯ	"บรรณสาร สทบ. มีคอลัมน์ "ครรชนี วารสารไทย" ครรชนีวารสารไทย"	ราย 2 เดือน รายปี	✓		(พิมพ์ จำหน่าย)	
4. คณะศึกษาศาสตร์ ม. เชียงใหม่	"ศึกษาศาสตร์สาร" ในคอลัมน์หนึ่ง	รายสะดวก		✓	✓	
5. คณะรัฐศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์	"ครรชนีวารสาร คณะรัฐศาสตร์ มธ."	รายครึ่งปี		✓	✓	
6. หส. วค. จันทรเกษม	-	รายเดือน		✓		✓
7. หส. วค. เชียงใหม่	"คู่มือคนเรื่องนิศย สารไทย"	รายปี		✓	✓	
8. หส. วค. นครราช สีมา	"ครรชนีวารสาร"	รายปี		✓	(ส่งให้ กรมฯ พิมพ์)	
9. หส. วค. ยะลา	"ครรชนีวารสาร ไทย"***	รายปี		✓	(ส่งให้ กรมฯ พิมพ์)	

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ชื่อหอสมุด	ชื่อวารสาร	กำหนดออก	กำหนดออก		ลักษณะการเผยแพร่	
			ตรง	ไม่ตรง	พิมพ์แจก ถวาย	ใช้เฉพาะใน หอสมุด
10. หส. วค. สุรินทร์	-	ราย 2 เดือน		✓		✓
	"ครุชนิเวศน"วารสาร	รายปี		✓		✓
11. หส. วค. อุบลฯ	"ครุชนิเวศน"วารสาร	รายเดือน		✓		✓
12. หส. รัฐสภา	"เอกสารข่าวรัฐ สภา" ในคอธมัน หนึ่ง	รายปักษ์		✓	✓	
13. หส. บก. ทหาร สูงสุด	"ครุชนิเวศน"วารสาร	รายเดือน รายปี		✓	✓	✓
14. หส. วปอ.	-	รายสัปดาห์		✓	✓	
15. หส. ช. ชาติ	"ครุชนิเวศน"วารสาร ไทย"	รายปักษ์	✓		✓	

* กระจายละเอียดยเพิ่มเพิ่มเติมหน้า 63

** กระจายละเอียดยเพิ่มเพิ่มเติมหน้า 62

*** กระจายละเอียดยเพิ่มเพิ่มเติมหน้า 62

จะเห็นว่า ในการพิมพ์เผยแพร่ครรชนีวารสารนั้น ส่วนใหญ่ครรชนีมีกำหนดออก
ไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด มีห้องสมุดเพียง 2 แห่ง ที่พิมพ์เผยแพร่ออกตรงตามกำหนด คือ
สำนักบรรณสารการพิจารณา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กับห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ค. การให้บริการ

ก. ที่ตั้งของศูนย์ครรชนีวารสาร สำหรับห้องสมุดที่นำบัตรครรชนีวารสารเก็บ
ใส่ตู้บัตรออกให้บริการแก่ผู้ใช้ นั้น ห้องสมุดแห่งต่าง ๆ จัดตั้งศูนย์ครรชนีไว้ในที่ต่าง ๆ กัน
ดังนี้

ตารางที่ 14 ที่ตั้งของศูนย์ครรชนีวารสาร

ที่ตั้งของศูนย์	จำนวน ห้องสมุด	ร้อยละ
(1) ใกล้กับศูนย์รายการหนังสือ	12	24.48
(2) ใกล้กับฝ่ายจัดทำครรชนีวารสาร	10	20.42
(3) ใกล้กับโต๊ะบริการตอบคำถาม	6	12.24
ใกล้ทั้ง (2) และ (3)	4	8.16
ใกล้กับชั้นเก็บวารสารเย็บเล่ม	4	8.16
ร่วมกับศูนย์รายการ แต่คนละส่วนกัน	4	8.16
เรียงร่วมกับศูนย์รายการหนังสือ	2	4.08
ใกล้ทั้ง (1) และ (3)	1	2.04
ใกล้ทั้ง (1) และ (2)	1	2.04
ใกล้โต๊ะอ่านหนังสือ	1	2.04
ร่วมกับศูนย์รายการสิ่งพิมพ์ทุกประเภท	1	2.04
ใกล้ทั้ง (1) (2) และ (3)	1	2.04
ใกล้ชั้นวางวารสาร	1	2.04
ไกลทางเข้า - ออก	1	2.04
รวม	49	100

จากตารางที่ 14 แสดงว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 12 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.48 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งศูนย์บรรณนิเวศนารสารไกลกับศูนย์รายการหนังสือ ห้องสมุด 10 แห่ง หรือร้อยละ 20.42 ทั้งศูนย์ไกลกับฝ่ายที่จัดทำ ห้องสมุดนอกนั้นทั้งศูนย์บรรณนิเวศนารสารในที่ต่าง ๆ กัน

ข. วิธีแนะนำการใช้บรรณนิเวศนารสารแกุ่ผู้อ่าน เพื่อที่จะแนะนำให้ผู้อ่านใช้บรรณนิเวศนารสารเป็น ทางห้องสมุดจึงหาวิธีแนะนำการใช้บรรณนิเวศนารสารแกุ่ผู้อ่านแตกต่างกันดังปรากฏในตารางที่ 15



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 วิธีแนะนำการไม่ครรรชนีวารสารแก่ผู้อ่านจำแนกตามประเภทห้องสมุด

วิธีแนะนำการไม่ครรรชนีวารสารแก่ผู้อ่าน	ห้องสมุดกลาง		ห้องสมุดคณะ		ห้องสมุดวิทยาลัยครู		ห้องสมุดกระทรวงกรม		ห้องสมุดประชาชน		ห้องสมุดธนาคาร													
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี												
	จำนวน ห้อง สมุด	จำนวน ร้อยละ ห้อง สมุด	จำนวน ห้อง สมุด	จำนวน ร้อยละ ห้อง สมุด	จำนวน ห้อง สมุด	จำนวน ร้อยละ ห้อง สมุด	จำนวน ห้อง สมุด	จำนวน ร้อยละ ห้อง สมุด	จำนวน ห้อง สมุด	จำนวน ร้อยละ ห้อง สมุด	จำนวน ห้อง สมุด	จำนวน ร้อยละ ห้อง สมุด	จำนวน ห้อง สมุด	จำนวน ร้อยละ ห้อง สมุด										
สอนวิธีใช้ ค.ว. เมื่อมีการประชุม นิเทศกรรมการใช้ ห้องสมุด	15	93.75	1	6.25	10	83.33	2	16.67	5	38.46	8	61.54	7	87.50	1	12.50	2	66.67	1	33.33	2	100	-	-
สอนวิธีใช้ ค.ว. ให้เป็นกลุ่ม	11	68.75	5	31.25	7	58.33	5	41.67	9	69.23	4	30.77	-	-	8	100.0	1	33.33	2	66.67	1	50	1	50
สอนวิธีใช้ ค.ว. ให้เป็นรายบุคคล	9	56.25	7	43.75	5	50.0	6	50.0	4	30.77	9	69.23	-	-	8	100.0	1	33.33	2	66.67	1	50	1	50
แนะนำวิธีใช้ใน คู่มือการใช้ห้อง สมุด	14	87.50	2	12.50	5	41.67	7	58.33	8	61.54	5	38.46	1	12.15	7	87.85	2	66.67	1	33.33	1	50	1	50
ทำแผนป้ายบอก วิธีใช้ที่ตู้บัตร	7	43.75	9	56.25	6	50.0	6	50.0	6	46.15	7	53.85	1	12.15	7	87.85	3	100.0	-	-	1	50	1	50

จากตารางที่ 15 จะเห็นว่า หอสมุดกลางมีวิธีแนะนำการใช้ทรัพยากรวารสาร
 แก่ผู้อ่านกว้างขวางกว่าหอสมุดประเภทอื่น กล่าวคือ หอสมุดจำนวนมากที่สุด 15 แห่ง
 คิดเป็นร้อยละ 93.75 ของผู้ตอบแบบสอบถาม สอนวิธีใช้ทรัพยากรวารสารเมื่อมีการประชุม
 นิเทศการใช้หอสมุด วิธีการอื่น ๆ รองลงมาคือ แนะนำวิธีใช้ทรัพยากรวารสารในคู่มือการใช้
 หอสมุด สอนวิธีใช้ทรัพยากรวารสารให้เป็นกลุ่ม สอนวิธีใช้ทรัพยากรวารสารให้เป็นราย
 บุคคล ส่วนการทำแผนป้ายบอกวิธีใช้ที่ตู้บัตรมีหอสมุดน้อยแห่งที่ทำ นอกจากนี้บางมหา
 วิทยาลัยได้จัดสอนวิชาการใช้หอสมุดในชั้นเรียนอีกด้วย

สำหรับหอสมุดขณะนั้น ทางหอสมุดจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง หรือร้อยละ
 83.33 ของผู้ตอบแบบสอบถามแนะนำวิธีใช้ทรัพยากรวารสารเมื่อมีการประชุม นิเทศการใช้
 หอสมุด วิธีรองลงมาคือ สอนวิธีใช้ทรัพยากรวารสารให้เป็นกลุ่ม สอนวิธีใช้ทรัพยากรวารสาร
 ให้เป็นรายบุคคล และทำแผนป้ายบอกวิธีใช้ที่ตู้บัตร

ส่วนหอสมุดวิทยาลัยครูมีวิธีแนะนำการใช้ทรัพยากรวารสารแก่ผู้อ่านน้อยที่สุด
 ในบรรดาหอสมุดของสถาบันการศึกษา กล่าวคือ หอสมุดจำนวน 9 แห่งคิดเป็นร้อยละ
 69.23 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีสอนทรัพยากรวารสารให้เป็นกลุ่มมากที่สุด วิธีที่ใช้
 รองลงมาคือ แนะนำวิธีในคู่มือการใช้หอสมุด อย่างไรก็ตามวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีการสอน
 วิธีการใช้ทรัพยากรวารสารในชั้นเรียนอยู่แล้ว นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรวารสารเป็น

สำหรับหอสมุดที่มีใช้หอสมุดสถาบันการศึกษานั้น ปรากฏว่า หอสมุดกระทรวง
 กรม มีวิธีการสอนการใช้ทรัพยากรวารสารแก่ผู้อ่านน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับ
 หอสมุดประชาชน และหอสมุดธนาคาร กล่าวคือ หอสมุดจำนวน 7 แห่ง หรือร้อยละ
 87.50 ของผู้ตอบแบบสอบถามสอนวิธีใช้ทรัพยากรวารสาร เมื่อมีการประชุม นิเทศ การใช้
 หอสมุดเป็นส่วนใหญ่ มีหอสมุดบางแห่งที่เขียนบทความลงในวารสารของหน่วยงาน ส่วน
 หอสมุดประชาชนจำนวนมากที่สุด 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้ตอบแบบสอบถามทำ
 แผนป้ายบอกวิธีใช้ที่ตู้บัตร วิธีการอื่น ๆ ที่ใช้รองลงมาคือ สอนวิธีใช้ทรัพยากรวารสารเมื่อ
 มีการประชุม นิเทศการใช้หอสมุด และแนะนำวิธีใช้ทรัพยากรวารสารในคู่มือการใช้หอสมุด

ทางคานห้องสมุดขนาดนั้น ปรากฏว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 2 แห่ง หรือร้อยละ 100 ของผู้ตอบแบบสอบถาม สอนวิธีใช้บรรณานุกรม เมื่อมีการประชุมพิเศษการใช้ห้องสมุด วิธีการอื่น ๆ นอกจากนี้มีजरสอนวิธีใช้บรรณานุกรมให้เป็นกลุ่ม สอนวิธีใช้บรรณานุกรมให้เป็นรายบุคคล แนะนำวิธีใช้ในห้องสมุด และทำแผนป้ายบอกวิธีใช้ที่ตู้บัตร

ค. หน่วยงานต่าง ๆ ในห้องสมุดที่ให้บริการงานบรรณานุกรม ทางคาน
หน่วยงานต่าง ๆ ในห้องสมุดที่มีส่วนให้บริการงานบรรณานุกรมแก่ผู้ใช้ห้องสมุดนั้น มี
มาก-น้อยต่างกันดังนี้



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ 16 หน่วยงานต่าง ๆ ในห้องสมุดที่มีส่วนให้บริการงานบรรณารักษณ์วารสารจำแนกตามประเภทของห้องสมุด

หน่วยงานต่าง ๆ ในห้องสมุด.	ห้องสมุดกลาง			ห้องสมุดคณะ			ห้องสมุดวิทยาลัยครู			ห้องสมุดกระทรวงกรม			ห้องสมุดประชาชน			ห้องสมุดธนาคาร		
	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ
ฝ่ายวารสาร	4.31	1.0	มาก	4.71	0.72	มากที่สุด	4.23	1.31	มาก	3.25	1.47	ปานกลาง	5.0	0*	มากที่สุด	4	0*	มาก
ฝ่ายบริการตอบคำถาม	4.06	0.57	มาก	4.25	0.83	มาก	4.18	0.68	มาก	3.67	0.45	มาก	4.0	1.73	มาก	1	0*	น้อยที่สุด
ฝ่ายจ่าย - รับบังลิ	2.47	0.88	น้อย	3.50	1.41	ปานกลาง	2.45	1.24	น้อย	3.0	1.53	ปานกลาง	4.0	0*	มาก	1	0*	น้อยที่สุด

* มีผู้ตอบคนเดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จะเห็นว่า ฝ่ายวารสารของห้องสมุดคณะ และห้องสมุดประชาชนเป็นหน่วยงาน
 ในห้องสมุดที่ให้บริการงานบรรณานุกรมวารสารมากที่สุด ฝ่ายวารสารของหอสมุดกลาง ห้องสมุด
 วิทยาลัยครู และห้องสมุดธนาคาร เป็นหน่วยงานที่ให้บริการบรรณานุกรมวารสารมากที่สุด ฝ่ายวารสาร
 ของห้องสมุดกระทรวง กรม ให้บริการงานบรรณานุกรมวารสารปานกลาง แต่ฝ่ายบริการตอบ
 คำถามให้บริการงานบรรณานุกรมวารสารมากที่สุด ส่วนฝ่ายจ่าย-รับหนังสือของหอสมุดกลาง หอ
 สมุดวิทยาลัยครู และห้องสมุดธนาคาร เป็นหน่วยงานที่ให้บริการงานบรรณานุกรมวารสารน้อย
 ยกเว้นฝ่ายจ่าย-รับของห้องสมุดประชาชนที่ให้บริการงานบรรณานุกรมวารสารมากที่สุด อย่างไรก็ตาม
 บรรณารักษ์ของห้องสมุดประเภทต่าง ๆ บางแห่ง ยกเว้นหอสมุดกลาง ไม่ได้ตอบข้อนี้เพราะ
 เป็นห้องสมุดขนาดเล็ก ไม่มีการแบ่งหน่วยงานภายในห้องสมุด และบรรณารักษ์จะเป็นผู้
 ให้บริการด้วยตนเอง

รายการปัญหา

เกี่ยวกับปัญหาค้นการจัดทำ และการให้บริการงานบรรณานุกรมวารสารนั้น ห้องสมุด
 ประเภทต่าง ๆ ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาค้นต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 17

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดทำและการให้บริการงานครรชนีวารสารจำแนกตามประเภทของห้องสมุด

รายการปัญหา	ห้องสมุดกลาง			ห้องสมุดคณะ			ห้องสมุดวิทยาลัยครู			ห้องสมุดกระทรวงกรม			ห้องสมุดประชาชน			ห้องสมุดธนาคาร		
	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ
ทางห้องสมุดไม่มีนโยบายคัดเลือกวารสารที่แน่นอน ทำให้ท่านไม่ทราบว่าควรเลือกวารสารชนิดใดมาทำครรชนี	2.06	1.57	น้อยที่สุด	1.75	1.01	น้อยที่สุด	2.75	1.54	น้อย	1.4	0.66	ไม่เห็นด้วย	2.0	1.0	น้อยที่สุด	1.5	0.5	ไม่เห็นด้วย
ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการทำครรชนีวารสารจึงไม่ให้ความสำคัญสนับสนุนเท่าที่ควร	1.94	1.6	น้อยที่สุด	2.5	1.71	น้อยที่สุด	2.5	1.5	น้อยที่สุด	2.44	1.43	น้อยที่สุด	2.0	1.0	น้อยที่สุด	1.0	0	ไม่เห็นด้วย
บรรณารักษ์มีหน้าที่หลายอย่าง ทำให้มีเวลาทำครรชนีวารสารได้น้อย	4.69	1.14	มาก	5.17	0.77	มาก	4.31	1.76	เห็นด้วย	5.11	0.88	มาก	5.67	0.42	มากที่สุด	1.5	0.5	ไม่เห็นด้วย
จำนวนเสมียนผู้ช่วยมีน้อยทำไม่ทัน	4.39	1.57	เห็นด้วย	4.67	1.09	มาก	4.67	1.36	มาก	5.0	0.94	มาก	5.33	0.91	มาก	2.0	1.0	น้อยที่สุด
ผู้ช่วยปฏิบัติงานไม่เอาใจใส่ครรชนีที่ทำให้งานล่าช้า	2.93	1.42	น้อย	2.42	1.44	น้อยที่สุด	3.45	1.39	น้อย	2.71	1.59	น้อย	2.67	0.93	น้อย	2.5	1.5	น้อยที่สุด
ในการทำครรชนีเฉพาะวิชาบรรณารักษศาสตร์ความรู้พื้นฐานในสาขาวิชานั้นทำให้เสียเวลาอ่านมาก	4.69	1.03	มาก	2.58	1.61	น้อยที่สุด	3.85	1.5	เห็นด้วย	4.0	1.41	เห็นด้วย	3.67	1.88	เห็นด้วย	1.5	0.5	ไม่เห็นด้วย

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการปัญหา	หอสมุดกลาง			หอสมุดคณะ			หอสมุดวิทยาลัยครู			หอสมุดกระทรวงกรม			หอสมุดประชาชน			หอสมุดธนาคาร		
	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ
วารสารหลายรายฉบับจะต้องทำ กรรมสิทธิ์ไม่ครบตามจำนวนฉบับ อยู่เสมอ	4.0	1.17	เห็นด้วย	3.83	1.68	เห็นด้วย	4.69	1.27	มาก	4.33	1.26	เห็นด้วย	4.67	1.23	มาก	3.5	0.5	น้อย
ขาดคู่มือการให้หัวเรื่องที่ได้ มาตรฐาน	4.56	1.13	เห็นด้วย	3.17	1.62	น้อย	4.0	1.36	เห็นด้วย	4.0	1.22	เห็นด้วย	4.33	1.71	เห็นด้วย	1.5	0.5	ไม่เห็นด้วย
คู่มือการให้หัวเรื่องไม่ทันสมัย ไม่เพียงพอประมาณในการปรับปรุง งานจัดทำและการให้บริการ	4.94	1.22	มาก	3.73	1.65	เห็นด้วย	4.85	0.32	มาก	4.29	1.01	เห็นด้วย	5.0	0.82	มาก	3.5	2.5	น้อย
กรรมวารสาร	4.13	1.35	เห็นด้วย	2.91	1.67	น้อย	3.85	1.22	เห็นด้วย	3.0	1.82	น้อย	4.33	1.71	เห็นด้วย	1.0	0*	ไม่เห็นด้วย
ผู้ใช้งานใหญ่ใช้กรรมวารสาร ไม่เป็น	4.56	0.88	เห็นด้วย	3.83	1.78	เห็นด้วย	4.77	0.67	มาก	3.67	1.32	เห็นด้วย	4.67	0.93	มาก	2.5	1.5	น้อยที่สุด
ผู้ใช้งานใหญ่ไม่ค่อยช่วยตัวเอง	4.75	0.83	มาก	4.25	1.92	เห็นด้วย	4.85	1.01	มาก	4.33	1.35	เห็นด้วย	5.33	0.51	มาก	3.0	2.0	น้อย
ผู้ใช้งานใหญ่ไม่ทราบว่าคู่มือ ประเภทไหนในหอสมุด	4.13	0.97	เห็นด้วย	4.67	1.17	มาก	4.23	1.25	เห็นด้วย	4.43	1.30	เห็นด้วย	5.0	0.82	มาก	2.0	1.0	น้อยที่สุด

* มีผู้ตอบ 2 คน

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่า ปัญหาด้านบรรณารักษะมีหน้าที่หลายอย่าง ทำให้มี เวลาทำครรชนีวารสารใคน้อยนั้น หองสมุดแทบทุกประเภทประสบปัญหา มาก โดยเฉพาะ หองสมุดประชาชนประสบปัญหา มากที่สุด ยกเว้น หองสมุดธนาคารที่ไม่ประสบปัญหาเลย

ปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามของ หองสมุดแทบทุกประเภท ประสบมากอีกข้อหนึ่งคือ จำนวนเสมียน ผู้ช่วยมีน้อย ทำให้ทัน ยกเว้น หองสมุดธนาคารที่ประสบปัญหา น้อยที่สุด

ส่วนปัญหาด้านคู่มือการให้หัวเรื่อง ไม่ทันสมัย และปัญหาผู้ใช้ส่วนใหญ่ไม่คอยช่วย ตัวเองนั้น หองสมุดกลาง หองสมุดวิทยาลัยครู และ หองสมุดประชาชนประสบปัญหา มาก หองสมุดคณะและ หองสมุดกระทรวง กรม ประสบปัญหาปานกลาง ส่วน หองสมุดธนาคาร ประสบปัญหา เหนืออื่นน้อย

ทางด้านปัญหาวารสารหลายรายชื่อที่จะต้องทำครรชนีได้รัยไม่ครบตามจำนวน ฉบับอยู่เสมอ และปัญหาผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้ครรชนีวารสาร ไม่เป็น หองสมุดวิทยาลัยครู และ หองสมุดประชาชนประสบปัญหา มาก หองสมุดกลาง หองสมุดคณะ และ หองสมุดกระทรวง กรม ประสบปัญหาปานกลาง ส่วน หองสมุดธนาคารประสบปัญหา น้อย และน้อยที่ สุดตามลำดับ

หองสมุดคณะและ หองสมุดประชาชน ประสบปัญหา มากด้านผู้ใช้ส่วนใหญ่ไม่ทราบ ว่ามีคู่มือประเภทนี้ใน หองสมุด หองสมุดกลาง หองสมุดวิทยาลัยครู และ หองสมุดกระทรวง กรม และ กอง ประสบปัญหาปานกลาง ส่วน หองสมุดธนาคารประสบปัญหา เรื่องนี้น้อย ที่สุด

ส่วนปัญหาด้านขาดคู่มือการให้หัวเรื่องที่ได้มาตรฐาน และ ปัญหาไม่มีงบประมาณ ในการปรับปรุงงานจัดทำและการให้บริการครรชนีวารสารนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามของ หอง สมุดประเภทต่าง ๆ ส่วนใหญ่เห็นควย ส่วน หองสมุดคณะเห็นควยค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะ หองสมุดกระทรวง กรม ประสบปัญหาค่อนข้างน้อย ด้านไม่มีงบประมาณในการ ปรับปรุงงานจัดทำและการให้บริการครรชนีวารสาร ส่วน หองสมุดธนาคารนั้น ไม่ประสบ ปัญหาเท่านี้เลย

สำหรับปัญหาที่ห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ประสบน้อยหรือน้อยที่สุด หรือไม่ประสบ ปัญหาเลย คือเรื่องห้องสมุดไม่มีนโยบายคัดเลือกวารสารที่จะทำกรรมวิธีที่แน่นอน ทำให้บรรณารักษ์ผู้จัดทำกรรมวิธีวารสารไม่ทราบว่าควรเลือกวารสารชื่อใดมาทำกรรมวิธี เรื่องผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการทำกรรมวิธี จึงไม่ให้ความสนับสนุนเท่าที่ควร และเรื่องผู้ช่วยปฏิบัติงานไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ทำให้งานสาขา

รายการความเห็น

ก. คุณสมบัติของบรรณารักษ์ผู้จัดทำกรรมวิธีวารสาร จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณสมบัติของบรรณารักษ์ผู้จัดทำกรรมวิธีวารสารว่าควรมีอย่างไรนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นดังนี้

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติพิเศษบรรณารักษ์ผู้จัดทำกรรมวิธีวารสาร

คุณสมบัติของบรรณารักษ์ผู้จัดทำกรรมวิธีวารสาร	\bar{X}	S.D.	แปลความ
ได้รับวุฒิทางการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรี	1.21	0.96	เห็นควายน้อย
ได้รับปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์	2.71	1.97	เห็นควายน้อย
ได้รับปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์	3.41	0.90	เห็นควายน้อย
ได้รับปริญญาตรีหรือโททางบรรณารักษศาสตร์ พร้อมทั้งได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร ในวิชาสาขาเฉพาะ	3.98	1.43	เห็นควายน้อย
ได้รับปริญญาตรีหรือโทสาขาวิชาอื่น ๆ และ ได้ผ่านการอบรมวิธีการจัดทำกรรมวิธีวารสาร	3.34	1.21	เห็นควายน้อย

จากตารางที่ 18 ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยอย่างมากว่า บรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานุกรมวารสารควรได้รับปริญญาตรีหรือโททางบรรณารักษศาสตร์ พร้อมทั้งได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรในสาขาวิชาเฉพาะ หรือได้รับปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยค่อนข้างน้อยที่บรรณารักษ์ผู้จัดทำบรรณานุกรมจะได้รับวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

ข. วิธีการกำหนดหัวเรื่อง ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดจำนวน 34 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 62.97 ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดจำ หัวเรื่องในบรรณานุกรมวารสารควรมีส่วนสัมพันธ์หรือเหมือนกับหัวเรื่องในบัตรรายการหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เพื่อความสะดวกในการรวบรวมทางบรรณานุกรม ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดจำนวน 13 แห่ง หรือร้อยละ 24.07 ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดว่าหัวเรื่องในบรรณานุกรมวารสารไม่จำเป็นที่จะต้องมีส่วนสัมพันธ์กับหัวเรื่องในบัตรรายการหนังสือ เพราะเนื้อหาในวารสารมีรายละเอียดและความทันสมัยมากกว่า ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดอีก 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.96 มีความคิดว่า หัวเรื่องในบรรณานุกรมวารสารควรมีส่วนสัมพันธ์หรือเหมือนกับหัวเรื่องในบัตรรายการหนังสือและสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ขณะเดียวกันก็อาจมีบางส่วนที่ไม่ต้องมีส่วนสัมพันธ์กับหัวเรื่องในบัตรรายการหนังสือ เพราะเนื้อหาในวารสารมีรายละเอียดและความทันสมัยมากกว่า

ค. การวางหลักเกณฑ์การลงรายการในบัตรบรรณานุกรม ทางด้านการวางหลักเกณฑ์ การลงรายการในบัตรบรรณานุกรมวารสารให้เป็นแบบเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการรวบรวมทางบรรณานุกรมนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้วยอย่างมากว่า ควรวางหลักเกณฑ์การทำบัตรบรรณานุกรมให้เป็นแบบเดียวกัน ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความเห็น 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65

ง. จำนวนและความชำนาญในการใช้บรรณานุกรมวารสารของผู้ใช้ จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรณานุกรมวารสารที่จัดทำอยู่ว่ามีผู้ใช้มาก-น้อยเพียงใด ผลปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า มีผู้ใช้บรรณานุกรมวารสารปานกลาง ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความเห็น 3.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 และจากการสอบถามผู้ตอบแบบ

สอบถามถึงความชำนาญในการใช้ครรชนีวารสารของผู้อ่านว่ามีมาก-น้อยเพียงใดปรากฏว่าความชำนาญในการใช้ครรชนีวารสารของผู้อ่านมีในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยความชำนาญของผู้อ่าน 2.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72

จ. การสอนวิชาการจัดทำครรชนีวารสาร นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุดเกือบทั้งหมด จำนวน 52 แห่ง หรือร้อยละ 96.30 ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเห็นว่าโรงเรียนทางบรรณารักษศาสตร์ หรือสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ควรจัดให้มีการสอนวิชาการจัดทำครรชนีวารสาร ผู้ตอบแบบสอบถามของห้องสมุด 2 แห่งคิดเป็นร้อยละ 3.70 ของผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่าไม่สมควรจัดให้มีการสอนวิชานี้ โดยผู้ตอบแบบสอบถามคนหนึ่งให้ความเห็นว่า หากบรรณารักษผู้จัดทำครรชนีวารสารมีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์โดยเฉพาะวิชาจัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือแล้ว จะสามารถนำความรู้ที่มาก็คัดแปลงทำครรชนีวารสารได้

ฉ. ความร่วมมือในการจัดทำครรชนีวารสาร ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า โอกาสที่จะให้ความร่วมมือกับห้องสมุดอื่นในสาขาวิชาเดียวกันหรือหน่วยงานอื่นนั้นมีในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยนำหนักความร่วมมือ 3.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96

แผนงาน ความเห็น และข้อเสนอแนะ

ก. แผนงาน ห้องสมุดจำนวน 18 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.72 ของผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแผนงานที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดทำหรือให้บริการงานครรชนีวารสารที่สมควรนำมากล่าวถึง มีเรื่อง ห้องสมุดหลายแห่งวางแผนงานที่จะพิมพ์เผยแพร่ครรชนีวารสาร นอกเหนือจากการจัดทำในรูปแบบบัตร หรือพยายามพิมพ์เผยแพร่ให้มีกำหนดออกเร็วกว่าเดิม ห้องสมุดบางแห่งมีแผนงานที่จะเพิ่มรายชื่อวารสารที่จะทำครรชนี ให้มากกว่ารายชื่อเก่าเดิม และห้องสมุดบางแห่งมีแผนที่จะทำครรชนีวารสารภาษาอังกฤษอีกด้วย

ข. ความเห็นและข้อเสนอแนะ สำหรับความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดทำและการให้บริการงานครรชนีวารสารนั้น ห้องสมุด 40 แห่งหรือร้อยละ 72.72 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3. งานคู่มือการให้หัวเรื่อง

- ก. ควรมีความร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดที่มีการจัดทำบรรณนิวารสาร เพื่อปรับปรุงคู่มือการให้หัวเรื่องให้ทันสมัย โดยมาตรฐานมีหัวเรื่องแยกย่อยละเอียดกว่าหัวเรื่องในบัตรรายการหนังสือ
- ข. ควรมีห้องสมุดรับผิดชอบการจัดทำและแก้ไขคู่มือการให้หัวเรื่องในหมวดวิชาต่าง ๆ ให้ทันสมัย และอยู่ในแนวเดียวกัน

4. ค่านงบประมาณ ควรได้รับงบประมาณอย่างเป็นสัดส่วน และมากพอสำหรับการขยายงานทำบรรณนิวารสาร เช่น การพิมพ์เผยแพร่ การเพิ่มรายชื่อวารสารที่จะทำบรรณนิวาร หรือการจ้างบุคลากรมาช่วยในบางครั้ง เป็นต้น

5. งานการให้บริการ ควรจัดทำบรรณนิวารสารทั้งในรูปแบบบัตรและการพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบ เล่ม ให้อ่านเร็วและทันสมัย ขณะเดียวกันก็ต้องหาทางแนะนำให้อ่านใช้บรรณนิวารสารเป็น เป็นตนว่าทำแผนป้ายบอกวิธีใช้ พิมพ์บอกวิธีใช้ในจุดสารสำหรับแจก บรรณารักษ์สาขาวิธีใช้ไปด้วยขณะให้บริการแก่ผู้ใช้ หากเป็นสถาบันการศึกษาควรสอนวิธีใช้เมื่อมีการประชุมพิเศษ การใช้ห้องสมุด หรือสอนวิธีใช้บรรณนิวารสารในวิชาวิธีการใช้ห้องสมุด รวมทั้งการรวบรวมบรรณานุกรมบรรณนิวารสารในเรื่องที่อยู่ในความสนใจเป็นครั้งคราว เพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่านให้มากขึ้น ตลอดจนในบางครั้งอาจใช้เครื่องมือสื่อสารเขาช่วยในการแนะนำวิธีใช้บรรณนิวารสาร

6. งานความร่วมมือกับห้องสมุดแห่งอื่น ควรมีความร่วมมือกันจัดทำบรรณนิวารสารระหว่างห้องสมุด โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบในการพิมพ์เผยแพร่วารสาร แล้วจัดส่งไปยังห้องสมุดต่าง ๆ อย่างน้อยที่สุดก็ควรมีความร่วมมือกันระหว่างห้องสมุดในสาขาวิชาเดียวกัน ระหว่างห้องสมุดในภูมิภาค หรือท้องถิ่นใกล้เคียง หรือระหว่างห้องสมุดคณะกับห้องสมุดกลาง โดยแบ่งรายชื่อวารสารกันทำ แล้วแลกเปลี่ยนบัตรบรรณนิวารกัน เพื่อความประหยัดค่านแรงงาน และสามารถขยายงานทำบรรณนิวารสารให้มากกว่ารายชื่อยิ่งขึ้น